

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 29.

Mintha csak tegnap történt volna, úgy emlékszik rá a magyar nemzet. Volt egy tüneményszerű alakja a magyarnak, mely szédítő gyorsasággal emelkedett fölfelé. Fénysávot irt le, a merre haladt — ez volt a mi plánétánk. Izzott, sziporkázott, forrott szüntelen, míg szellemének tüzeiben teljesen meg nem semmisült egy oly páratlanul szép tüneményként, melyet bámult nem csak a magyar haza, de bámult az egész világ.

Ennek a tüneményszerű alaknak utját ismerjük lépésről-lépésre. Megőrizte azt a kegyelet, emlékezetben tartotta a hazafiság.

És most e helyeket, hol a mi büszkeségünk, a mi gyönyörűségünk plánétánk sutorogva, csaltogva, tombolva, vakító fényt lövelve ki magából, végig rohant, aranybetűs márványtáblákkal, oszlopokkal jelöljük meg és seregestől ünneplő ruháinkban álljuk körül.

Budapesten kezdte a nagy költő politikai és költői sikereit aratni, Kis-Körösön született, Eperjesen egy verset irt, Szatmárt és Koltón mézesheteit élte, Fegyverháza életének egy részét élte le, Debre-

czenben nagy nyomorban sinylődött, Mező-Berényben rokonait látogatta meg, Ugrán csak pár órát időzött, — de bár érintette volna csak köntöse szegélye is a helyet, mi felkeressük azt és ünnepelünk mellette.

És Segesvárt? — — — Itt, itt patant szét a plánétánk. Ide gyűlünk most tömegestől e helyre az ország minden részéből, a hol a szétpattant plánéta maradványait hisszük nyugodni. Magyar szó veri fel a bérczek csendjét, magyar szótól visszhangzanak az idegen nyelvű városok, falvak falai s lakóik csodáló félelemmel fognak föltekinteni a nemzetre, melyben ennyi szeretet, rajongás lakik a szabadság nagy bajnoka iránt.

Nem gyász-ünnep ez. A költő nem hal meg. Székely pásztorok látták Petőfit a csiki havasok közt bolyongani. Nem tudott addig nyugodni, míg hazája boldogtalan volt. Ezt mondják a székely regék.

Diadalünnep ez a mai. A szabadság költőjét ünnepeve, magunkénak valljuk az eszméket is, melyeket tollal, karddal leirt. A magyart a szabadság és hazafiság eszméi mindig összehozzák, mert ezen eszmék kiirthatatlannak vannak lelkébe vésvé, melyet semmi divatos jelszavak nem tudtak eltompítani. Az ország fővárosában szobrához vonul a műhelyek népe, negyvenezer munkás s meghajtja lobogóját a szabadság hőse, költője előtt. Ugyanoda gyülekeznek a nemzet minden rétegei, államférfiak, írók, költők. A kék zubbony mellé kerül a gyűlölt pénzember s a bourgeois.

Amaz a nép fiát tiszteli benne, az elnyomottak költőjét, mert saját keserű

lelkivilágát látja megénekelve Petőfi dalai-ban; emez a hazafiság mintaképét dicsőíti benne és erős meggyőződése, hogy minden magyart ez érzelmenek kell áthatnia.

Két társadalmi rend mást és mást dicsőít Petőfiben, de mindketten az egy Petőfit dicsőítik.

Szabadság és hazafiság! Vajjon elválasztható-e e két érzet Petőfiben? Ime Petőfi szelleme működik és eszméi egyesítik a szétbomlásnak induló társadalmi rendet. A költő nem hal meg soha. Ha lesznek és vannak is ellentétek, a közös ünnep melegében összeolvadnak legalább egy időre, egy pillanatra, de összeolvadnak mindannyiszor, a mikor Petőfi eszméi, a szabadság és hazafiság megtámadva vannak és a cselekvés pillanatában egy a nemzet s nincsenek rétegei.

És mi történik a segesvári csatatéren, hol élet-halál harcot vívtak egykor s élet-halál harcot viv naponkint a maroknyi magyar nyelvért, nemzetiségért, hol az idegen nyelv mellett, a magyar iránt ellenséges érzelmek lakoznak a szivekben. Az érzelmek azon kolosszusának, mely ott fog megnyilatkozni a nagy költő sírjánál, van valami megdöbbentő, tiszteletre gerjesztő, valami elragadó hatása, a midőn magyar hazafiságtól visszhangzik minden. A magyarok Istene adja, hogy úgy legyen. (b. i.)

Huszár Kálmán nyugdíjban.

Huszár Kálmán belügyminiszteri tanácsos, az opera és nemzeti színház volt kormánybiztosa, a kit ismeretes afférje után szabadságotlak,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ugrai kicsi paplak.*

Írta: Nagy Bölöny József.

Az ugrai kicsi paplak
Beh' szegényes csendes hajlék.
A födele roskadozó,
Vájjog fala be-be hajlik.

Ilyen ez már réges-régen.
Apám mondta, jól emlékszem —
Nagy nehezen, olesón épült
Szegény eklézsia pénzen.

De a szegény kis hajlékban
Nagy urak ha nem is laktak,
— Hogy is jutna ilyesmihez
Egy szegény falusi paplak? —

Mégis többet ér ez nekem
Bármely diszes palotánál . . .
Áhitattal állok én meg
Roskadozó vén falánál.

Mert e szegény csendes hajlék
Egykor oly vendéget látott,
Ki lantjával eibüvölte
Az országot, a világot!

* Szavalja Tompa Kálmán az ugrai paplak előtt, a melyben Petőfi Sándornak 1849. július 18-án tartott éjjeli pihenőjét emléktáblával örökölte meg Nagy Bölöny József.

Nagy Petőfink volt e háznak
Örömmel látott vendége,
Midőn szive harci tűzben
A hazáért lánggal ége.

De a hogy a napok teltek,
Az évek egyre multak:
Elfelelték lassan, lassan
E szép napot, a régmúltat.

És azóta ez a kis ház
Állt teledten, állt szerényen.
Ünnepedre nagy Petőfiak —
E hajlék most áldva legyen!

Petőfiék.

— Apróságok a magyar Tyrtaeus családjáról. —

Írta: Ludvígh József.

Az a nyughatatlan, magasratörő lélek, melynek most gyűjt szövétneket Segesvárott az emlékezet s aki földi életében folyton a szellemek birodalmát járta s azért szenvedett annyit ezen anyagi, rögzös plánétán, házasságában sem tagadta meg az ő lékezhethetlen egyéniségét.

A nagykarolyi híres megyei bálon történt a negyvenes évek elején, amelyre nemcsak Szatmár, de a szomszédos vármegyék nemesi családjai is beállítottak csengő-bongó cehós utikocsikon, lilomtermetű gyönyörűséges lea-

nyaikkal, hogy a pesti tüzesvérű fiatalokkal Petőfi Sándor a magyar Helikon nemrég feltűnt csillaga is megjelent a vendégek közt az országra szóló mulatságon.

A költő, bár a legtüzesebb szittya vér lüktetett ereiben, komoly természet volt, afféle contempláló busmagyar természet, aki nem szerette szive szerint csapongó érzéseit a vásárra vinni, nem vett részt a fiatalok hangos mulatozásában, hanem a táncz helyiség közepén álldogálva és meghitt barátjaival beszélgetve nézte a nyalka tánczosok és szép szűzek deli tánczát és vigadását.

Különös gráciával járta a csárdást és a magyar természetnek annyira megfelelő szép körmagyart egy a költő előtt még teljesen ismeretlen lenge természetű barna hajadon, aki bájával, beszédes szép szemével egészen megígézte Petőfit, ki mintha csak valami varázslat tartana fogva, egyre a lányt követte fellobbanó tekintetével majd ezt az ő hájthatatlan egyéniségét jellemző határozott kijelentést tette a körülötte udvart képző barátok és tisztelőinek: »Ez a nő lesz az én feleségem!«

A leány Szendrey Julia volt s ő lett e percziól kezdve Petőfi muzsája, bálványa, kihez a költő azokat az édes-bus epedő szerelmi dalokat írta, melyek gyöngyei a szerelmi költészetnek . . .

Szendrey Ignác Petőfi ideáljának apja, a praktikus észjárású tisztartó, bizalmatlanul és nem nagy örömmel s rokonszenvenvel fogadta

augusztus hó elsejével nyugatomba megy. Huszár szabadságideje ugyanis e napon jár le és azért intézkedett a belügyminiszter aképen, hogy a kompromitált miniszteri tanácsos ne térhessen többé vissza hivatalába. Huszár helyét a belügyminiszter csak az ősszel szándékozik betölteni.

Uj gyalogezredek.

Egyik könyvomatós tudósító jelenti, hogy katonai körökben bevégzett dolognak tekintik a közös hadsereg gyalogezredeinek szaporítását. Ez nem úgy történék, mint 1882-ben, a mikor a meglevő ezredek ötödik zászlóaljaiból s néhány vadászaljból huszonkét új ezredet alakítottak s ezáltal csak az ezredek számát növelték a nélkül, hogy a csapatok létszámát is szaporították volna, hanem egész ujonnan fölállítandó csapatokról van szó, melyek eddig csak mozgósítás idején alakultak volna s béke idején csak papíron léteztek. A szaporítás husz új gyalogezredre terjedne ki, mindegyike négy zászlóaljjal és a megfelelő pótkerettel és biegszítókörülettel.

Knezsevics György titkos utazásai.

Néhány nappal ezelőtt említettük, hogy Knezsevics — a ki tudvalevőleg Milán volt szerb király ellen merényletet követett el — áprilisban, több napon át Budapesten, Kőbányán, a »Szabó«-féle szállodában időzött — még pedig egy fiatal hölgy társaságában. Azt is megírtuk, hogy itteni tartózkodása alatt kizárólag csak a Szerbiából feljött kereskedőkkel érintkezett, mintha azokat ellenőrizné, mert valószínű, hogy Knezsevics a szerb kormány titkos rendőrije és hogy ez eljárásában neki, a vele, ugyanazon szállodában lakó hölgy is segédkezett.

E napon egy detektív a belgrádi rendőrség hivatalos közlönyével a »Policzjiskij Glasnik«-kal (Hivat. Rendőrs. Közlöny.) felszerelve, a melyben Knezsevics jól eltalált arczképe volt, kiment Kőbányára, az mutogatva mindazon vendéglőkben és kávéházakban, a hol a merénylő megfordult. Többen azonnal megismerték és elmondták, hogy Knezsevics beszélgetés közben mindig ellenmondásban keveredett; az egyiknek azt mondta, hogy Bosniából jött, az egyiknek, hogy kereskedő, a másikkal, hogy hajtsár. Végre elárulta magát és kitűnt, hogy Knezsevics csakugyan a szerb kormány titkos

rendőre és hogy az utóbbi időben 250 dinár havi fizetése volt. Ennyi Knezsevics budapesti tartózkodásáról.

Mikor Knezsevics befejezte budapesti kémkedését, azonnal visszament Belgrádba: de ott nem maradt sokáig, mert a szerb kormány megint kémkedésre felhasználta és elküldötte Bukarestbe. A román fővárosban két más-szintén szerb állami — titkos rendőrrel találkozott: u. m. *Todorovics* Pállal és *Uzelicz* Péterrel. Bukarestből nemsokára Gyurgyevóba utazott és az ottani szerb kolóniával el akarta hitetni, hogy ő Milánnak halálos ellensége. Gyurgyevóba azonban nem ment egyedül, hanem egy bosnyák emigránssal, a ki különben állítása szerint Karagyorgyevics benső embere. A gyurgyevói szerb kolónia azonban mindjárt észrevette, hogy mind a kettő a szerb kormánynak titkos rendőre. Általános feltűnést keltett a Milán ellen elkövetett merénylet idejében a bosnyák emigránsnak magaviselete; a merénylet tudvalevőleg délután félhat és hat között történt Belgrádban és ez a »bosnyák emigráns«, Karagyorgyevicsnek ezen »benső embere« alig egy óra mulva boldog-boldogtalannak elmondotta, hogy »most löttek Milán királyra.«

A zónatarifa fölemelése.

A »Neue Freie Presse« tegnappreggeli számában budapesti tudósítójának értesülése alapján a következőket írja:

»Értesülésünk szerint a magyar kormány komolyan foglalkozik a magyar államvasutak személyszállítási díjtételeinek föl-emelésével. Rámutatnak arra a körülményre, hogy a zónatarifa nem járt a kellő finanziaális eredménnyel, de mert a zónatarifára politikai szempontból mégis szükség volt, hogy a vasuti forgalmat emeljék, életbe kellett léptetni. A kormány tudta, hogy a zónatarifa a bevételeket csökkenteni fogja, de a forgalom emelése szempontjából még eme finanziaális áldozattól sem akart visszarettenni. Minthogy a kormány a zónatarifával célját immár elérte, a tarifa emelését nem lehet szem elől téveszteni. Végleges döntés ez ügyben még nem történt.«

Közös hadseregheli tiszték a honvédségnél.

A közös hadseregben rendkívül nagy azoknak a tiszteknek a száma, a kik át akarnak lépni a honvédséghez. Elannyira, hogy a hadügyi és a honvédelmi miniszteriumnak közös megállapodásra kellett lépniök, hogy a közös

hadseregheli tiszték tömeges átlépésének gát vessenek. E végből a honvédelmi miniszter — mint a Budapesti Hírlap jelenti — rendeletet küldött a katonai parancsnokságoknak, melyben meghagyja, hogy a közös hadseregheli tiszteknek az átlépésre vonatkozó kérvényét ne is terjeszszék föl hozzá, hanem egyszerűen utasítsák vissza, ha az illető tiszt minősítése nem tiszta kitűnő. Ily módon akarja elérni a honvédelmi miniszterium, hogy egyrészt a tömérdek jelentkező hajtsát apaszszák, másrészt a honvédséghez kitűnő tiszt kerüljön.

Emlékezzünk Petőfiről.

Ifju lányok figyelmébe.

»E nagy napon szedjétek le a természetnek minden ékességét, kertjeiteknek minden virágát s küldjétek el a megszentelt helyekre; hadd borítsa zöld repkény és nyiló virág az emlékeket, melyeket a nemzeti kegyelet az ő dicsőségére emelt.« Így hívja fel az országos nemzeti szövetség Petőfi halálának félszázados fordulóján a magyar honleányokat a halhatatlan költőnek ünneplésére.

A honleányokhoz intézi szózatát; tudva, hogy az emberi erények nagyszerű felosztásánál, a szeretetből, a kegyeletből a nőknek jutott az oroszlanrészt; tudva, hogy ha a honleányok gyöngéd szívük egész melegevel hódolnak a nagy ünnepen a legnagyobb magyar költő emlékének: úgy biztosítva lesz annak fénye és sikere és általa a nemzeti érzés, a nemzeti műveltség föllendülése.

De elég-e a természetnek minden ékessége? Van-e a kertjeitekben Petőfi koszorujához elég virág? És hol van a sir, melyre a koszorúk özönét hinthetitek?

Kérdések, melyek felhőként támadnak előttünk, mikor a Petőfi dicsőségéről emlékezzünk.

Oly sokat vettek tőle s oly kevéssel adóznak neki a késő utódok...

Pedig Isten adta költő volt ő, igazi »nemzeti csalogány«, amelyet ezeréves történetünk csak egyet mutat fel. Milyen dal az, mely ajkain fakadt! A magyar nép lelkéből szakad ki, a magyar nép lelkének mélyére hat. Olyan egyszerű s mégis olyan magas szárnyalású, olyan megindító s olyan lánggra gyújtó! A magyar nyelvnek olyan sajátságos, erőteljes színezete ömlik el rajta, hogy megragad minden szívet szélén e hazában: ifjuót, aggót, palota- és kunyhólakót egyaránt.

Ami kizárólagos kincsünk az ő költészete, melyet semmiféle nyelven hűn visszaadni nem

regényes hajlamu leányának kezdődő viszonyát s az országos nevü udvarló közeledését, mert leánya jövőjét illetőleg már kész tervei voltak s a félig-meddig nyílt parthiet nem akarta elszalasztani. Ő leányának azt a nagy hangu, életkedvtől s fiatal erőttől duzzadó dzsentri fiut szánta élettársul, aki Julával a megyebálon is csaknem mindig együtt tánczolt, mint a megyebeli fiatalság egyik kolomposa és legjobb ánczosa.

Híába! Petőfi nagy szenvedélyének varázsa az ifju költő hirnevének nimbusa, mely már az egész országot beszárnyalta, egyszerre lebilincselte a művelt lelkü lány szívét, ki már ismeretlenül is nagy tisztelője volt a költőnek s rajongott a verseiért és így a fiatalok minden fenyegetés, zaklatás és presszió daczára egymásé lettek.

Tudjuk, hogy mily boldog volt a fiatal házaskor élete az első hetekben. A mézeshetek boldogsága szebbnél-szebb dalokban van megörökítve az irodalomban, mert a költő csalogány élete eme legrózsásabb korszakában sem hallgatott el, a költő vénája akkor sem apadt ki, mikor csordultig volt a szíve a szerelem mézével és édes gyönyörével.

A duzzogó após is kezdett beletörődni a végzet rendelésébe. Csinos kis házat vett az új párnak a Petőfire viharos ifju korából anynyira emlékezetes Debreczen városában, hol a költőnek legnagyobb apai büszkesége: fiu gyermeke a kis *Zoltán* is született és kereszteltették a Szent-Anna-utcai róm. kath. templomban.

A költő gyönyörű kis magzatának, kinek atyja által sajátkezűleg rajzolt arczképe is fennmaradt, Petőfi szellemrokona, *Arany János* volt a keresztapja, kit Petőfi mint Toldy íróját Szalontán már előzőleg felkeresett.

Petőfit aztán híre és végzete Pestre szólította: az ország szívébe, ahol a nemzetet újja teremtő nagy mozgalmakban neki is oroszlanrésze volt.

Márczius 15-én az ő mámo itóan lelkes »*Talpra magyar*«-ja ébresztette tette Pest-Buda lakóit s midőn nagyszerű riadóját az ezrekre menő nép, polgárság és diákság előtt elszavalta, a szabadsajtó büvös erejü böleső-dalával feleskettette az ország fővárosát a szabadságra.

Ezután már ritkán esendül meg lantján édes szerelmi dal. A lánglelkü költő belekerül az események forgatagába.

Mint egy tulvilági látnok előre megjósolja a jövőndő méhében rejtő titkokat, a bekövetkező nagy rázkódtatásokat, melyek elől nem vonul félre, melyeknek nem tér ki gyáván az utjából, mint annyian a költők és hazafiak előkelő kasztjából; melyeknek családó boldogságát, szerelmét, jövőjét is odadobja martalékul, mert úgy kívánja a nemzet becsülete.

Petőfi gyémánt hazafiui jellemének leg-tündöklőbb vonása, hogy a nehéz és kétes órában, midőn választania kell a család édes boldogságát és a honfiu kötelmei közt, ő habozás nélkül a hazafiasság sugallatára hallgat. Ki-

bontakozik neje és angyalféjü kis fia, büszke reménye ölelő karjai közül és a harcztérre a halál és becsület mezejére siet.

Mint tetőtől talpig igaz ember beváltotta, amit felejtethetlen szépségü dalaiban énekelt:

»Szerelmemért odaadom életemet,
Szabadságért feláldozom szerelmemet!«

Segesvárort ment át lelke a hallhatatlanságba annak az ifju költőnek, aki hosszú századok óta egyetlen, kinek csatatéren esik ki a lant a kezéből s ki vérét ontja dicső elveieirt.

Jobb is, hogy lehunyta szemeit. Nem látta azt a véres munkát, melyet szabadságunk undok lelkü hóhérai a nemzet dicső hősein és annak ártatlan honfiain végbevittek. Nem látta a rabság és elnyomatás nehéz napjain egy sir szélén álló nemzet kinteljes szenvedését. Tán sirjában is egy nagy szabad nemzet dicsőségéről álmodozott!

Szerelmeit neje, ki tán csalódva látta, hogy lánglelkü hitvese szívében a hazaszeretet gyözedelmeskedett a szerelem emberi érzése felett, nem öltött örökgyászt a költőirt.

Közfeltűnés közt és a nemzet jobbainak megbotránkozására* pár évvel a szabadság-

* Arany János is kifejezést adott az akkori közhangulatnak egy költeményében, melyet azonban csak Szendrey Julia halála után adott ki. Mások viszont mentegetik Szendrey Julát. Azt mondják, éjjel-nappal sirt Petőfi után, közel volt a megőrüléshez s hogy felejtessen, orvosi tanácsra ment újra feleségül.

lehet, habár ő volt is első költőnk, aki világhírré tett szert s habár ma már mindenféle nyelven zengik dalaikat. Nem is a világnak dalolt ő, hanem a magyarnak, világdicsőség volt neki a magyar dicsőség s minden dala az ősök és hősök vérével áztatott magyar rőghöz fűződött. A merre járt itt, küzdelmes vándorútján, mindenütt dal, mindenütt babér fakadt nyomában.

Ezért őrizi ma is bércz visszhangja, erdő susogása, a róna szellője, a völgy furujája dalát. A vándor utas, a pásztor, az arató az ő dalát dalolják mindenütt. Add hát bércz, völgy, rét, mező minden ékességed. Koszoruzzuk a költőt.

És kertjeitek virágait leszeditek-e lányok, Petőfinek? Hisz a legszebb virágokat ő tüzte fel rátok. Szépségtekről, szivetekről, lelketekről mily bájosan dalolt! Szerelmeiről szóló dalában szüntelen, szerelemről s a hazáról. Emlékezetek csak dalaira s minden hangjuk visszhangra lel kebletekben; megérezitek, hogy a ti költőtök ő s méltó, hogy minden magyar lány ideálja legyen. Megérezitek, hogy őt nem viselte meg az idő: 26 éves ifju ő ma is, mint 50 évvel ezelőtt ezen a napon, az eltűnése napján. S ha ezt megérezitek, kevésnek találjátok kertjeitek virágját a Petőfi koszorújához.

Aztán keresni fogjátok a sirt, hova letegyétek a kegyelet koszoruit. Megkérdezitek nemzetünk bölcsseit, az iroda om történészeket sirja felől. S megtudjátok, hogy sokan keresték, meg senki sem találta azt a sirt.

Eszetekbe jut Beöthy Zsolt szép jellemzése: »Mint a sas! Szállhat-e e szavaknál legelőszőr és legkivált a mi képzeletünk, mint reá, aki szürkén kelt ki félszékéből, büszkén és erősen bontotta szárnyait s szédületes magasba emelkedve tünt el a fény birodalmában* s megjelenik előttetek Petőfi tüneményeszerű megjelenése, egész élete s eltűnése...

Egy egyszerű mészárosnak s egy becsületes pórásszónynak gyermeke ő, senkisé ismeri; keserves nélkülözések, hányódások közt tengődik; mégis már ifjan, győtrődötten nyilatkozik benne az isteni erő. Nyomorban, hidegben röpögn lelkéből az áradozó dal s megindul nemzet- és világhódító útjára. Aztán egy hősi nép ünnepelt költőjévé válik; karddal és lanttal kezében, lelke örületes hevével igyekszik az elárult hazát szolgálni, majd hő vágya szerint elesik a csatatéren, ma ötven éve. De holttestét nem látta senki, sirját a többi elesett vitéz sirja helyén hantolta fel egy honleány kegyelele.

Ott ünnepli ma Petőfi emlékezetét a nemzet színe-java a segesvári csatatéren. Oda hintik a virágot a közös sir felé s talán hiszik, hogy ott nyugszik a nemzet elnémult csalóánya. De biztosat nem tud senki sem. A vesz-

tett csata zűrzavarában senki sem törődött a nemzet hősszívű dalosával. Csak eltűnt, elvesztett olyan hirtelen, a mint megjelent nekünk.

Igen, üstökösnek mondják Petőfit, a kinek dicsősége örök időnkig fényleni is fog a magyarok egén, s a kinek emlékét nem egy földi rög, nem egy szük sírhely, hanem a késő nemzedékek kegyeletes szíve őrizi. Ott ünnepljük hát, a szívünk mélyén s dicsőségének ragyogása ne halványuljon el soha!

De vajon él-e hát Petőfi emléke szivetekben? Kérdelem tőletek: ismeritek-e, birjátok-e Petőfi költeményeit?

Keresem kis szobátok chinai és japáni diszszel borított falán, keresem csecse-becsékek megrakott asztalkákon... Keresem szavatokban, lelketekben a versei nyomát... én Istenem! nem találom.

Látom a világ jeleseit, művészeit, hőseit rococo stílyű arczképtartóikon, látok ott rokokont, jó barátot is; de Petőfi képmását sehol, sehol.

Hát nem tudjátok, hogy ő a világ legtünnemesebb költője s mégis ez egyedül álló, rokotalan nemzetnek, a magyarnak keblén nyert életet?

Nem tudjátok talán, hogy ő írta a magyarnak riadóját, a nemzeti dalt s ha többet nem ír vala, ez az egy örök emléküvé teheté őt a magyarok szivében?

Nem tudjátok-e, hogy túl a tengeren is dicsőítik őt, ki egészen nekünk, értünk élt és értünk halt.

És a magyar ifjuság, melynek Petőfi mindig bálványja volt, a magyar lányok elfelejtkeznének im ő róla s dallairól? Azért, hogy 50 éve hangzik ajkaikon? Egy öröklétig zengjétek dalaikat. Ott legyen előttetek Petőfi képe, szobra, hogy emlékezzetek reá. Asztalotok legszébb díszé legyen az ő könyve.

Tanuljatok tőle szépet, nemest. Tanuljatok önzetlen, tiszta szerelmet, hitet, reményt. Tanuljatok hazát szeretni s érte sokat, mindent áldozni. Tanuljatok tőle testvért, gyermeket, barátot, szülőket tisztelni, szeretni, mosolyogva szenvedni, s ezer akadály közt bátran törni magas célok felé.

Tanuljátok meg a Cypruslombokat s az édesbús dalok a szépet, jót megedzik szivetekben.

Aztán ha fészekrakásra kerül a sor, ha népesedik majd a fészek: mutassátok meg fiatoknak az ő szentelt ereklét, zengjétek bölcsőjük felett a lelketekben őrzött dalokat: úgy bizonyára üstökösé lesz a Petőfi dicsősége, melynek pályája magyar szivtől, magyar szivhez viszen.

Özv. Személy Kálmánné.

Milyen lesz a színház.

— Kívül és belül. —

A nagyváradi téli színház alapozási munkálatait már megkezdték. A megvásárolt, illetve kisajátított épületeknek csak egy része van elbontva s már is érdekes látványt nyújt a színház helye. Áttekinthető, milyen óriási terület szabadul fel a színház és új utcák létesítésére.

A színház helyén téglából ki van rakva az egész épület külső és belső falainak körvonala, s ebből a laikus is könnyen áttekintheti, minő alakokkal és terjedelemmel fog birni színházunk.

Arnyit látunk belőle, hogy az 50 évi készülődés alatt nagyon összezsugorodott a színház. Alig merjük hinni, hogy 1000 ember el fog férni benne. A színház belsője, a nézőtér sokkal kisebb lesz, mint a mostani szinköré s így természetesen a színpad is sokkal közelebb lesz a nézőközönséghez. Jó részét az épületnek az előtér, az oldalfolyosók és mellékhelyiségek veszik el. — A tulajdonképeni színpad szintén kicsi, nem elég mély.

Azzal se áltassuk magunkat, hogy a 340,000 frtéért, kívülről tekintve is, valami monumentális, a környezetet uraló épületet nyernünk. Csinos, de kisebb méretű színházunk lesz, ez biztos. Hogy mégis ily óriási összegbe kerül, azt egyik építész azon szavai magyarázzák meg: Bizony kicsi épület lesz azért a nagy pénzért, de hát sok lesz az ékesség rajta kívül, belül.

A belső díszítése a bécsi Burgszínház mintájára fehér és arany lesz, pompás czirádákkal. A homlokzat és risalitok díszítései is csinosak lesznek. Különböleg elég megemlitenünk annyit, hogy tisztán a szobrászmunka 20 ezer forintra van előirányozva.

A belső berendezés elegáns s a páholyokban kényelmes is lesz, azonban az ülőhelyek meglehetősen szűkre vannak szabva, a másutt levő kényelmes zsölyékhez képest.

A nemrégén eszközölt változtatások folytán a földszinten négy páholylyal több lesz, azonban ez által a kijáratok száma kettővel kevesbedett s mivel a változtatás folytán a földszint közepén nem lesz ut, csak két oldalt, mint a mostani szinkörben, a földszinti ülő publikum vész esetén előre tolul a két oldal-kijáratokhoz.

Az első emelet egész körül páholyokkal lesz szegélyezve.

harcz után letette özvegyi fátyolát s lemondva a halhatatlan Petőfi névről, újra férjhez ment Pesten Horváth Árpád egyetemi tanárhoz, Horváth István híres történészünk fiához.

Petőfi neje ezen kegyelet sértő tényével kizárta magát a költő családjának köréből, térjünk tehát át a költő szorosabban vett családjának másik két tagjára: az ő István öcsésére és fiára Zoltánra.

A hatvanas évek elején s még előbb a hazafias, jó magyarérzésű Geiszt család csáki birtokán rendezett vadászatok voltak a gyászba borult nemzet jobbainak találkozó helyei. Petőfi István volt a jeles gazdaság vezetője, a hol boldogult atyám is, mint a költő öcsésének tisztársa gazdasági pályáját kezdte s így állandó összeköttetésben volt a nagy költő családjának tagjaival. Az ő, főleg pedig kedves anyám visszaemlékezései nyomán vagyok abban a kedvező helyzetben, hogy Petőfi István és Zoltán életéből néhány intim részletet a krónika számára feljegyezhetek.

Petőfi István, ki a forradalmat mint hős honvéd küzdötte végig, szintén nem volt boldog családi életében. Művelt lelkű hitvese: Gailhoffer Antónia, egy pestmegyei földbirtokos leánya volt, kit a költő öcsése szivéből szeretett.*

* A sokat szenvedett nő most is életben van. Előbb Nyáregyházán élte az özvegyiség keserű napjait, most Váczon tartozkodott, mint unokái áldozatkész nevelője. Az ünnepélyt rendező bizottság őt is külön meghívta a segesvári ünnepélyre.

Titokszertű viszonyok, bizonyos felsőbb érdekek, melyek kulcsa az nradalom egyik női személynének kezébe volt, kényszerítette Petőfit Istvánt arra, hogy hitvesétől vérsz szívvél és akarata ellenére elszakadjon sőt magától eltávolítsa.

Petőfi István sirt, mint egy kis gyermek, midőn szeretett hitvesétől elbucszott s anyámnak, kinek a szerencsétlen áldozat egyik megihitt kebelbarátnője volt, meleg kézzorítással köszönte meg a távozó iránt tanusított szánalmat és rokonszenves érdeklődést. A hozzá intézett méltatlankodó kérdésekre csak ezt válaszolta a szegény, meghasonlott lelkű ember: »Nem én akartam. A sors akarta így. Köszönöm, köszönöm!»

S újra ellágyult és könyekbe fulltak a szavai.

A családi élet érdeméből kiteszitott nő fivéréi bosszút is akartak állani nővérükért és ismételtlen párbajra szólították Petőfit, kinek nem egy kellemetlen jelenete lett volna dühös sógoraival, ha atyám felette nem örkődik.

Az a tapasztalat, hogy nagy emberek, lánglelkű irók ritkán élnek boldog, elégedett életet, tehát a Petőfi család zaklatott sorsa által is beigazolást nyert.

A költőt üldöző fátum, az ő egyetlen gyermekét, családjának fiatal sarját s büszke reményét: Zoltánt nem kimélte meg, sőt olyan elemi erővel zudította a fényes jövőre hivatott ifju fejére a bajok Pandora szelenczejének dé-

monait, hogy ez még élete delelője előtt, ifju kora tavaszán áldozatul esett az ő részvételt keltő balsorsának.

Petőfi Zoltán szerencsétlen életpályájának s korai végének alighanem szegény anyjának másodszeri férjhez menetele volt az oka.

Az apjára ütő büszke fiu, ki teljesen tudatába volt már a Petőfi sziv büverejének, nem jól érezte magát a kis új apa és a mostoha testvérek között. Megszűnt anyja szeméfnye lenni és Pista bátyjánál való tartózkodáskor nem egyszer panaszkolta, hogy anyja elhanyagolja őt az új testvérek, Árpád és Atilla mellett. Dajkák, cselédek közt a könnyelmű barátok társaságában lassankint lekopott fiatal lelkének hamva s korán megismerkedett a romlott élvezetekkel.

Szarvasra, a felsőbb gymnáziumi osztályok végzésére fiatal kora daczára már mint tapasztalt pesti gavallér érkezett s a kis vidéki városban még jobban elkapatták az ünnepeket ifjut, úgy hogy a költő fia valószínűleg itt szerezte meg magának ezt a kínos, sorvasztó betegséget, mely aztán fiatal életét pár év alatt kioltotta.

Szüleim már előbb is ismerték Petőfi fiát, azért midőn őt István bátyja Szarvasról elhozva, gazdasági gyakornokul maga mellé vette, roppant változást tapasztaltak rajta s valósággal megdöbbenek a kinézésén.

Petőfi Zoltán kisebb korában gyönyörű szép barna fiu volt. Első pillanatra szembeszö-

A második emeletre tervezett páholyok helyett a földszintre helyezték el négy páholyt s így itt ülő és álló helyek lesznek egész körül; két oldalt azonban legfeljebb két sor ülőhelyet lehet elhelyezni, mert még ezekről is alig látja a közönség a színpad felét.

Különben a második emeletbeosztása még véglegesen nincs megállapítva.

A főszűl az egész beosztásnál a páholyokra s a karzati ülő és álló helyekre van fektetve. Ez utóbbi, a tágas földszinti állóhelylyel, teszi lehetővé ezer ember befogadását.

Nagy bőkezűséggel vannak tervezve az előcsarnok, egész félkörben, — továbbá a folyosók, mellékhelyiségek.

Szóval lesz elég csinos, de kis színházunk s teljesen beigazolást nyer *Fellner* Henrik bécsi színház tervező azon kijelentésének igazsága, hogy a színház mellé tervezett bazár épületet nem szabad nagyobb szabásúnak építeni, mert akkor emellett a színház elveszti kiemelkedését s impozáns hatását.

A Petőfi-ünnep.

A vallás és közoktatásügyi miniszter megnevezte a képviselőit a budapesti Petőfi-ünnepre *Fináczy Ernő* miniszteri osztálytanácsos és *Makay Béla* titkár személyében *Wlassics Gyula* miniszter pompás koszorút is küld.

A holnapi ünnepek iránt óriási érdeklődés mutatkozik, ami abból is kitűnik, hogy ma délig, az új városházán levő irodából 3100 zöldszinű, 1300 piros és 1300 fehérszinű jegyet vittek el.

Az egyetemi ifjuság holnap, vasárnap reggel 8 órakor gyülekezik a központi egyetem aulájában, a honnan testületileg, zászló alatt a *Hazafias szövetségek* az újvárosháza dísztermében tartandó ünnepére s innen a Petőfi-téri ünnepséghez vonul, a hol elfoglalja a számára fentartott helyet. A rendezőség ismételtlen kéri az egyetemi ifjuságot, hogy minél impozánsabb számban jelenjék meg.

Az Országos izr. tanítóegyesület képviselőiben *Csukási Fülöp* alelnök fog a segesvári ünnepen résztvenni és a szoborra koszorút tenni ezzel a felirással: »A szabadság halhatat-

lan lantosának — az orsz. izr. tanítóegyesület. A pesti ünnepségen a választmány egy küldöttsége fog résztvenni.

Lapunk szerkesztőségét a segesvári Petőfi-ünnepben *Baranyi István*, a *Tiszántul* belmunkatársa képviseli, ki a tegnapi délután a négy órai vonattal indult Segesvárra.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-6-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Augusztus 1. A pénzügyi szakbizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Augusztus 15. Mulatság Nagyszalontán a gymnasium javára.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* A Szent László templom búcsunapja.

Öregedik, vénül már a Szent László templom, — nem csoda, eljár felette az idő. A múlt század elején kezdett épülni kerezszezi gróf *Csáky Imre*, báró *Luzsánszky István* és a váradi káptalan költségén. 1723-ban már kész volt a szentélye s mindjárt használatba vették, mint székesegyházat. A templom hajója csak később lett kész s 1756-ban szentelte fel *ghimesi Forgách Pál* gróf, váradi püspök. Ma van a templom felszentelésének évfordulati ünnepe, mely alkalmából 9 órakor lesz az ünnepi prédikáció, melyet *Pálffy Béla* főreáliskolai hittanár tart, fél 10-kor pedig ünnepélyes nagy misét pontifikál teljes segédlettel *Radnai Farkas* prépost-kanonok. Az évforduló alkalmából a hívek — ha meggyónnak és megáldoznak — búcsut nyerhetnek.

* **Képviselőválasztás Magyar-Csé-
kén.** *Bartók Kálmán* elnöke alatt tegnap, szombaton délelőtt választották meg a magyar-csékei választó-kerületben *Fassie Tódor* belényesi ügyvédet országgyűlési képviselőül. A választás egyhangulag egész

csendben ment végbe, mivel dr. *Kupsa Valér* ellenjelölt már napokkal előbb visszalépett a jelöltségtől.

* **Nogáll-gyász.** Boldogemlékü *Nogáll János* püspök, nagyprépost elhunyt fölötte még mindig érkeznek a részvétiratok:

Dr. *Steiner Fülöp* székesfehérvári megyés püspök, a káptalan egykori tagja, a káptalan kiváló díszét, a Jézus szentséges szívében élő s annak szentséges erényeit utánzó s épen azért az egész hazában nagyrabecsült főpapot gyászolja részvét levelében.

Firczák Gyula munkácsi gör. szert. kath. megyés püspök maga, káptalana és szentszéke részéről fejezi ki részvétét az árvák és szegények jótevője, a tudományok istápolója, a valódi keresztény szeretet példányképe elhunyt fölötte.

A *Szigligeti-társaság* Nagyváradon, mely koszorút is helyezett ravatalára alapító és tiszteletbeli tagjának, részvétirata szerint egyik felolvasó ülésén még emlékbeszédet is fog felette tartatni.

A *nagyvárad* kath. *legényegylet* jövő vasárnap, augusztus 6-án kegyeletes gyászünnepet rendez elhunyt nagy jótevőjének emlékére s leleplezi a boldogult főpap arezképét.

Továbbá condoleáltak a nagyprépostság kegyurasága alatti plébánosok.

* **Szent István-napi szónokok.** A budavári koronázó Mátyás-templomban az ideai Szent István napján *Csiszárík János* dr. kassai theologiai tanár fogja az ünnepi beszédet mondani. Az évente szokásos Szent István-napi istentiszteleten a bécsi kapuczinusok templomában, melyen részt vesznek a magyar miniszterium tagjai és az udvar főtisztviselői, az ünnepi magyar szónoklatot *Purt Iván* szeminaryiumi felügyelő tartja.

* **Villamos világítás szinkörben.** Az igaz, hogy a legtöbb színházégést a villamos világítás okozta, azért mégis minden modern színházat villamos fényvel világítanak. A most épülő nagyvárad színházánál a gázvilágítás behozatalát vették tervbe, mert azt képzelték, hogy a gázszerszódés folytán a városi középületeket okvetlen gázzal kell világítani. A gázgyárral fennálló szerződés szerint pedig a város

közt az a nagy hasonlatosság, mely közte és halhatatlan atya között volt. Anyám úgy emlékszik meg Petőfi Zoltánról, mint megnyerő külsejű eleven észjárású fiúról. Szép tiszta fehér arc, tüzes fekete szemek, karcsu, hajlékony termet s nyájas kedves modor voltak a megnyerő személyi tulajdonai.

De mikor őt nagybátyja Szarvasról a pusztára hozta, hogy rövidebb pórásra fogja és gazdászszá nevelje akkor ő már csak árnyéka volt a régebbi Petőfi Zoltánnak.

Pista bátyja, hogy neveltetése mulasztásait pótolja, nagyon is szigorúan és keményen bánt az ő unokaöccsével. Az előbbi kényes gavallérnak a falusi zavartalan idyllek mellett a gazda ember minden terheiben osztoznia kellett. Korán kelt s télen-nyáron ki volt téve az időjárás viszontagságainak.

Nálunk szívesen elidőzött, mert atyám volt a gazdaságban az ő közvetlen főnöke s egész családnak, különben maguk Geiszték is, a legnagyobb rokonszenvvel és jóakarattal volt azon ifju iránt, a ki a halhatatlan Petőfi nevét és vérért örökölte.

Ha hozzánk belátogatott, kedvesen elcsevegett mindennél s különösen előszeretettel szavalgatta atyjának híresebb verseit. Legtöbbször nálunk öntötte ki keserűségét helyzete felett és meghatóan panaszkodott azon életmód ellen, melyet a pusztán rá kényszerítettek, s mely nem egyezik az ő nyughatatlan vérmérsékletével. — Olykor élesen kikelt az ő zsarnoki Pista bátyja

ellen is. »Eh ne mondjanak nekem semmit! Atyám híres volt az ő szép verseiről, Pista bátyám pedig az ő rossz . . . ról.« Felelte indulatosan a tett ellenvetésekre.

Petőfi Zoltán körülbelül egy esztendeig volt István bátyja felügyelete alatt Csákon. Nyugtalan vére és atya dicsőségéről ábrándozó lelke bár sehogysem tudott beletörődni a pusztai viszonyokba, mégis megédesítette az itt töltött idők emlékét előtte az a romantikus fiatalos vonzalom, melyet anyám nővéreinek ekkorában nálunk tartózkodó serdülő korban levő lánya iránt érzett. Kedves kis bakfis teremtés volt az én unokanővérem és sok kellemes órát töltött a költő gavallér fiával házuknál, a ki elhalhalmozta őt figyelmének jeleivel, de főleg verses könyvekkel, melyekből gyakran szavalt előtte tüzzel és remek előadással.

Anyja aztán nemsokára elhalt, mint anyám mondja, gyógyíthatatlan gyomorrákbán.

Sajátságos, hogy Szendrey Julia nővére Mariska, a ki Gyulai Pálnak, Petőfi legpogányabb kritikusanak lett nevéje, szintén fiatal korában halt meg szívbajban hirtelenül. A Petőfi-kultusz olyan melegen felkaroló derék Geiszt-család nő tagjai könyvek közt ujságotlák a pusztán a szomorú hirt.

Nemsokára még szomorubb eset ejtette kétségbe a Petőfi-család tisztelőit. Zoltánon is kiűtöttek ama kórnak a rettenetes jelei, melyből nincs szabadulás.

A szegény, jobb sorsra érdemes fiu megkapta a tüdővést és végig járta a szenvedések kálváriáját. Gyulai Pál irodalombarátok költségén kiküldte őt Gleichenbergbe, de Zoltán ott sem talált már halálos hajára orvosságot.

Petőfi nagy nevének örököse, büszke reménye és utóda életpályája küszöbén, fiatalon hanyatlott sírjába. Fiatal lelkének életszirkájával a költő vére is kialudott. Sírkövén, mely atya szülei közt a pesti kerepesi uti temetőben áll, ez a lokanikus rövidségű felirat van: »Zoltán« s ebben benne van a szerencsétlen ifju egész életének tragédiája.

Most már az egész Petőfi család együtt van a más világon. Örül a lelke s büszkeségtől dagad a nagy költőnek, ha ma a szellemek szféráiból letekint hazájára, melyet mind halálig szeretett s melynek honfia félszázad múlva az ő drága vére által is megszentelt hantok közé sereglenek, hogy porainak emlékérdő a hazaszeretetre példát és ihletet merítsenek.

Glóriás feje tündöklöbber ragyog le e napon a magasból s talán észre sem veszi azokat, a kik most a szobra mellől hiányzanak. Talán fel sem tűnik neki opportunus szövegének, távolléte, a ki méltóságos főrend lett azóta s így nem jelenhet meg staffage gyanánt azon az ünnepélyen, melyen a demokrata Petőfi apotheozisát zengik.

csak annyiban köteles a középületekben a gázt használni, amennyiben a gyár támogatásra szorul. A gáz pedig drága nálunk s különben sem szorul rá most már a gázgyár a város támogatására. Ebből kifolyólag a színházépítő bizottság a villamos világítás berendezését akarja létesíteni a színházban és pedig e célra saját villamos telepet állítana fel a színházban. A Ganz-gyárral már érintkezésbe is léptek.

* **A Széchenyi-téri Mária szobor.** A Széchenyi-tér rendezésénél kimondották, hogy az ott levő remek Mária szobrot alkalmasabb helyre, lehetőleg a tér közepére helyezik s ennek megfelelő köröndöt készítenek. Azonban a remek szobornak a mainál díszesebb, stilszerű talapzatot készíttet a bíbornok s Nagyvárad városa a talapzat tervezetének elkészítésére *Alpár* Ignác országos hírvé mőépítést kérte fel. *Alpár* tegnap értesítette a városi mérnöki hivatalt, hogy a tervezeten már dolgozik s két hét múlva megküldi.

* **Éjjeli gyakorlat.** Tegnap délután *Vilmányi Bodnár* István honvéd ezredes és a honvéd tisztikar mintegy harmincz tagja indult Jóháton Nagyváradról a honvédség éjjeli hadjáratához. A nagy titokban elrendezett gyakorlat — mint halljuk — a Félix-fürdő körüli erdős-hegyes vidék nagy területén folyt le s egész éjjeli menetelések mellett jókor hajnalban történt meg az összeütközés. Ma délelőtt az utczán sétáló tisztikar arczáról lehet majd leolvasni, hogy győztes vagy legyőzött hadtesthez tartozott-e? A tervezetet igen szépnek mondják s a tisztikar és legénység derekasan megoldotta egy igazi háboru minden feladatát.

* **Felhívás a szülőkhoz.** A kötelezett védhimlőtások még csak f. év augusztus és szeptember hónapokban, minden vasárnap délelőtt 9 órától 11-ig, a régi városháza sorozó termében — a Széchenyi szállodával szemben fognak megejteni. Felhívtnak tehát mind azon szülők, kiknek gyermekei még eddig himlő ellen beoltva nem lettek, hogy gyermekeiket a védhimlőtásra okvetlenül állítsák elő, mert a ki ezen kötelezettségének eleget nem tesz, az 1887. XXII. t. cz. értelmében 50 forintig terjedő pénzbüntetéssel fog büntettetni.

* **Felebbezés hozzájárulás ellen.** Nagyvárad városa a Körözs-part rongálásának megállítására a felső vasúti hidon felül köpárhuzammű építését tervezte s ennek költségeihez az érdekelt parti birtokosok is kötelesek hozzájárulni. A többek között *Miskolczy* Barna kir. közjegyzőre, kinek szálló alja ezen a vonalon érnti a Körözs medrét, 608 frt hozzájárulási költséget vetettek ki, s ez ellen *Miskolczy* felebbezést nyújtott be. A felebbezés szerint *Miskolczy* csak 50 frt értékű réjtét védi meg a párhuzammű, mert a többi területe sziklán fekszik, s így ezt nem veszélyezteti a Körözs sodra. Hajlandó a védmű költségeihez 13 frttal hozzájárulni. Számításánál a városi vízmű értéke 600,000 frt s a vasúti hid 100,000 frt s főként ezek védelmére szolgál a köpárhuzammű.

* **Kirándulás.** A jövő csütörtökön egy társaság készül *Remecz* szép vidékére. A kik részt akarnak venni a kirándulók közt, jelentkezhetnek *Rátkay József*nél. Részvétel, kényelmes kedélyes utazással 10—12 forintnál többbe nem kerül.

* **A pozsonyi borhamisító.** Pozsonyban *Weisz* Ede, az eltűnt borhamisító nagykereskedő bukása foglalkoztatja még egyre az ottani üzleti világot. A hitelezők néhány nap előtt gyűlést tartottak, a melyen 160,000 frtnyi követelést konstatáltak. Ezzel szemben a vagyona alig tesz ki 25,000 forintot. A pozsonyi törvényszék különben már elrendelte *Weisz* vagyonaára a csődöt. A leltározás majd világos képet nyújt a borhamisító manipulációról, a melyekről érdekes dolgokat beszélnek. Barátjai,

ismerősei szívesen adtak neki, mert egyrészt nagy vagyonu embernek tartották, másrészt pedig *Weisz* kellő előrelátással gondoskodott arról, hogy háza egészen tehermentes maradjon. Természetes, hogy ha aztán ettől vagy attól pénzt kért, az a legnagyobb előzékenységgel adott neki, mert meggyőződve róla, hogy az ingatlanán semmi teher nincs (ami ritkaságszámba megy), feltételezhette, hogy *Weisz* tényleg «pillanatnyi» pénzzavarban van. Ily módon aztán szaporodott az adósság és fogyott a jövedelem, mert mióta *Weisz*t körülbelül 6000 frtra ítéltek el hamis borgyártás miatt s ezenkívül még szabadságvesztes büntetését is le kellett volna ülnie, könnyen képzelhető, hogy borai nem nagy kelendőségnek örvendtek. Hogy a hamisításainak napvilágra kerülése mekkora kárt okozhatott neki, azt illusztrálja az a tény, hogy az említett büntetéspénzen kívül még vagy 3000 hektoliter hamis borát az ellenőrző bizottság a csatornába öntette.

* **A gubóbevéltás a jelen éven 718 forint 55 krajczárt hozott Nagyváradra három hét alatt.** A helybeli beváltó állomás 18 községből 95 termelőtől 102 beváltási szám alatt 884 kiló 70 deka gubót váltott be 608 frt 55 krajczár értékben, megyei termelők, kik Nagyváradra jönni nem akartak, egyenesen Szegzárdra küldik gubóikat s így a jelen évi eredmény ezzel a tíz méter mázsát eléri. 1898-ban 504 kiló 35 deka volt az eredmény 351 forint 68 kr. értékben. Tehát az eredmény majdnem 100%. Az országos selyemtenyésztési hivatal 88.740 darab eper csemétét osztott ki eddig s kioszt ez éven Biharban pár milliót. Az eddigi mérések szerint Bács megye legjobb termelőivel kiállja a versenyt Bács megye legjobb eredménye. A ki ingyen csemétét óhajt jelentkezék mielőbb Szegzárdra.

* **Mennek haza.** A debreczeni 3. honvéd gyalogezred körülbelül egy hónapja van Nagyváradon s a 4-ik gyalogezreddel gyakorlatoznak. A debreczeni honvédek holnap, hétfőn haza vonulnak Debreczenbe.

* **Vesztett macska.** Székelyhídon a napokban egy veszett macska kóborolt s több gyermeket megmárt, mire észrevették s agyonverték. Összemarta *Báncsik Bálint* 8 éves és *Kendi Lajos* 5 éves gyermekeket. Az állatorvos konstatálta a bonczolásnál a veszettséget s a két szegény gyermeket felvitték a budapesti Högyes-intézetbe beoltás végett.

* **A kutyák által szétmarcangolt holttest.** Borzalmas esetről értesülünk a szomszédos Fugyivásárhely községből. A falu alatt folyó Körözs medréről tegnapelőtt kifogtak egy 14—15 évesnek látszó fiu holttestét, a mely mintegy 4—5 napig lehetett a vízben s már oszlásnak indult. A hullát elhelyezték a községen kívül levő hullaháznak nevezett deszka kulibába. Alig az esetről hivatalosan jelentést tettek, kóbor ebek kikaparták a hullaház deszkája alatt a porhanyó földet s így bejutottak a holttesthez. *Iszonyuan összerágták a lábszárát, gyomrát, leették az orrát s az arczáról a húst.* Éktelenül összecsonkítva találták meg a hullát. Kiletét nem tudják. Nagyon valószínű, hogy azonos azzal a fiuval, aki nemrég Szakadátton a Mezey-féle tanyán aratott s déli fürdés közben sodorta el az ár és a holttestét nem találták meg. — Mindenesetse nagy hanyagság, hogy olyan állapotban van a hullaház, hogy az ebek könnyen bejuthatnak.

* **A mű-vaj valóságos réme az egyes családoknak,** ha azt be találják hozni — még Nagyváradra is. Biz az bejött még hónapok előtt. Vásárolható a kispiacon — taliga számára. Ize, színe megmutatja, hogy mű-vaj. De legjobban megmutatja az, ha 24 óra múlva — megolvasztják.

* **A legújabb robbanó készülék.** A drót nélkül való telegrafálás mind nagyobb horderejűnek mutatkozik. Londonban nemrég új irányban tettek kísérletet az új találmánnyal s a kísérlet fényesen sikerült. Arról volt szó,

vajjon lehetséges-e Maskelyne új villamos apparátusán alkalmazott gomb megnyomásával löporaknákat fölrobbantani, anélkül, hogy az áramot drót segítségével kellene az aknába vezetni. Az apparátustól háromszáz méternyire löpormagazint építettek s a Maskelyne drót nélkül való készülék teljesen szétrombolta a raktárt. Maskelyne egyébként azt mondotta, hogy az apparátusnak az ereje tíz mértföldnyire is kihat. Az új találmánynak, ha ez igaz, kiszámíthatatlan hatása lesz a jövő nagy háboruk vezetésére.

* **Kegyelem egy halálraítéltnék.** Ismeretes olvasóink előtt, hogy egy *Komlósi Róza* nevű mohácsi leányt, aki Eszéken a gazdaszszonyát — miután erkölcstelen életmódra akarta csábítani — meggyilkolta, az eszéki törvényszék halálra ítélte. — A király megkegyelmezett a gyilkos leánynak s büntetését husz évi fegyházra változtatta. Mikor az ítéletet kihirdették *Komlósi Róza* előtt, elkezdett sírni s kijelentette, hogy inkább meghalna, mint hogy husz évet töltsön a fegyházban.

* **Evezős egyesület alakult Nagyváradon** s néhány nap óta a városligeti csolnakok egy-két példányán tartják a gyakorlatot a — Körözsön. Az ügy olyan stádiumban van, hogy a budai, fumei hajógyárban, fővárosi és vidéki evezős egyesületekben tudakolnak 2 és 4 evezős csolnakok után, mert a kedv 5·8 százalék s a pénz 6·3 százalék. Őszig újra fellendül az evezős-sport — de a Sport tér nélkül.

* **A műjég nagy tisztességnek örvend.** Kelete csak azért nem nagyobb, mert még elegendő jég van a magános jégvermekben, melyek köré az újvárosi Tundák, vizállások macskafejet is szolgáltatnak. A jéggyár augusztusra kapott már igen sok megrendelést.

* **A hétről.**

Milán királynak csak egy dolgot kívánunk: Vajha lenne egy napig csak a maga alattvalója.

— Mit csinálnak *Dreyfusné*, *Zola* és *Labori* ebéd után?

— *Szyndikálnak!*

— *Kisasszony*: Nem fél, hogy ez a fiu a faképnél hagyja?

— *Vak koldus*: Nem én kérem. Jó fiu ez, aztán meg mindig szemmel tartom.

— Mondjál sak fiam, mi a thürvényes khotlál?

— Hat porcent.

— *Nadjon jo.* Tehát ha papád valakinek külesön adja 100 fhorint, edj év múlva mennyit kapja vissza?

— 150 fhorin.

— *Dehódj!* Hát nem ismeresz o thürvényes kamatláb?

— *Igen!* De ismerem ám o popámat is.

— Mi lett *Zsolt* vezérből halála után?

— *Porzsolt!*

(*Kakas Márton.*)

* **Örmesterek mulatsága.** Amíg a téli napokban a katonáknak is inkább kijut a pihenőből, ilyen kánikulai időben annál nagyobb a fáradtságok. Forró a nap heve és nehéz a zack und pack; hamar kiveri a homlokot az izzadság. Ebben a kutya melegben a katonára áldás a vasárnap, mert a felszerelés a fogason és pöczon hever. A mai pihenőt arra használják fel a 37. *József* ezred örmesterei, hogy egy barátságos estét töltsenek el egymás körében. Ma este társas mulatságot rendeznek a *Karikás* Vilmos által bérelt *Karger*-féle pompás nyár mulató helyiségében, a hol a zack und packnak hire sem lesz s csak akkor izzadnak meg, ha jó kedvvel járják a ropogós csárdást. A talp alá valót a *József* ezred zenekara fogja huzni és fujni.

* **Fe törték a boltot.** Cséffáról írja tudósítónk, hogy *Fleischer* Sándor ottani bérő és gőzmalomtulajdonos fűszer üzletét tegnap éjjel feltörték s nagyobb mennyiségű pálinkát és dohányt vittek el. A betörők az uteza felől

levő ablak vasrácsát kifeszítették s úgy hatoltak be. Valaki megzavarhatta a jómadarakat, mert a többi értékebb árukat érintetlenül hagyták. A csendőrség már nyomában van a betörőknek.

Borzalmas vasuti szerencsétlenség.

— Halálra roncsolt csendőr. —

A megyében levő iparvasutakon nagyon lanyha az ellenőrzés s gondatlanság által kiontott vér a legtöbbször megtorlatlanul marad. Ezért olyan gyakori a szerencsétlenség. A vizsgálat rendszerint azt deríti ki, hogy rendben volt minden, s az áldozat maga okozta szerencsétlenségét.

Jól emlékezünk még a dobresti iparvasuton előfordult szerencsétlenségekre, ahol emberek vesztették életüket, mások pedig örökre nyomorékká lettek.

Hasonló borzalmas esetről veszünk most hírt, a melynél nem lehet a szerencsétlen áldozatra taszítani a hibát s a melynél ismét az a könnyelmű gondatlanság bosszulta meg magát, a melylyel ezeket a magánszolgálatban álló vasutakat kezelik.

A vársonkolyosi agyag és mésztelepek iparvasutján sincs külön állapot, mint a dobresti vasuton, ezt igazolja a tegnapielőtti nagy szerencsétlenség.

A megterhelt vonat az egyik megálló helyről indult ki s erre a néhány kocsiból álló vonatra felszállott az őrszolgálatot teljesítő két csendőr, éppen oly biztonsággal, mint máskor, nem gondolva arra, hogy a gondatlanságnak igen könnyen áldozatul eshetnek.

A mozdonyvezető amint megindította a gépet, az egész vonat nagy sebességgel indult meg s örült sebességgé fokozódott a vonat robogása, mikor egy nagy lejtőre érték.

A veszély, amint lefelé haladtak a meredek vonalon, pillanatról pillanatra nőtt. A mozdony vezetője, látván a nagy veszedelmet, elvesztette az ijedségtől a helyes gondolkodását. Kapkodott össze-vissza, de természetesen a vadul rohanó vonatot megállítani nem lehetett.

A két csendőr látta a veszélyt, de minden életösztön dacára is a vonatról nem ugorhattak le, a mi különben sem lett volna egyéb istenkísértésnél, vagy öngyilkosságnál.

Még pár pillanat és iszonyu recsegés, ropogás hallatszott mértéktelenségre.

Az örült sebességgel rohanó vonat kiugrott a vágányokról s még egy darabig vonszolta a gép a hozzácsatolt kocsikat; de csakhamar az a kocsi, amelyikben a két csendőr tartózkodott, kivágódott az összeroncsolt pályáról s felfordulva mélyen belevágódott a földbe.

Olyan erős volt a kocsi borulása, hogy az összetört felső rész fekiadt a földön s a kerekek ég felé meredeztek.

Az egyik csendőr: *Bárany Béla* iszonyu zuzódásokat, töréseket szenvedett. Alig van olyan testrésze, a melyiken sérülés nem volna. Esméletlen állapotban tették kocsiba s az orvoshoz vitték.

Midőn Nagyváradra, a csapatkórházba szállították, még mindég eszméletlen állapotban volt s az orvosok nem bíznak benne, hogy pár napot tud él . . .

A másik csendőr kisebb zuzódásokat szenvedett.

Ez a szomorú eset is sürgeti, hogy a hatóság a legszigorubbán megrendszabályozza ezeket az iparvasutakat, amelyek talán jó szolgálatot tesznek egyik-egyik nagy ipari vállalat tulajdonosának, de nincsenek hasznára a köznek, ha annyi vér tapad üzemükhöz.

EGYESÜLETEK.

A pinczér-egylet jubileuma.

Nagy ünnepekkel megy végbe a vendéglősök orsz. kongresszusa és a nagyvárad pinczér-egylet 25 éves jubileuma a jövő hónapban Nagyváradon. Az előkészületeket a bizottság állandóan nagy buzgalommal intézi.

Erre vonatkozik a hozzánk beküldött alábbi két felhívás:

Kérelem Nagyvárad város közönségéhez!

A »Nagyvárad pinczér-egylet« huszonöt éves jubileumával kapcsolatosan a magyar vendéglősök negyedik országos gyűlésüket, a szállodások, vendéglősök, kávéosok, pinczerek és kávéosok országos nyugdíjgyűlésüket közgyűlését fogják megtartani városunkban.

A nagy érdeklődésből következtetni lehet, hogy legalább öt, hatszáz vendégre számíthatunk s így teljes lehetetlen az elszállásolást csupán szállodákban eszközölni.

Ennélfogva hivatkozással Nagyvárad város közönségének országszerte ismert vendégszere-tetere, ezután mély tisztelettel kérjük fel mindazokat, a kik az érkező vendégeknek 1899. augusztus hó 28, 29, 30 és 31-én hajlandók köszönettel fogadott szállást felajánlani, szíveskedjenek bejelentéseiket legkésőbb augusztus hó 10-ig Hillinger Miksa szállásolási bizottsági elnök úrnál (Fekete Sas) akár szóval, akár írásban eszközölni.

Azon reményben, hogy kérésünket mindenki, aki csak teheti teljesíteni fogja, vagyunk előre is a leghálásabb köszönettel

A »Nagyvárad szállodások, vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok ipartársulata« és a »Nagyvárad pinczér-egylet« kongresszust rendező bizottsága nevében.

Kelt Nagyváradon, 1899. július 28.

Sarkadi Ignác,

kongr. rend. biz. titkár.

Mezey Mihály,

kongr. rend. biz. elnök.

A »Nagyvárad pinczér Egylet« 25 éves jubileuma alkalmából az alanti tánczenevező bizottságot ma f. hó 30 án vasárnap délután 5 órára a »Zöldfa« szálloda kistermében tartandó értekezletre van szerencsém meghívni Dr. Szöllősi Ernő, bizotts. elnök.

A bizottság tagjai: Altnóder Béla, Altnóder Endre, Adorján Emil, dr. Aufrecht Vilmos, Boglucz Béla, Bárdos Imre, Bárdos Ödön, Balcsó István, Czeglédy István, Csanády Kálmán, Demetrovits Elek, Demetrovits Jenő, Dési Géza, dr. Diósy Mihály, Eleméry Ferenc, Fehér Emil, Fehér Károly, Ficzek Emil, Fest Géza, Fleischacker Hugó, Füehsl Mór, Gara Ákos, Harasztj Victor, Hartstein Mór, Heiser Gyula, Huszár Ödön, Jelinek Géza, Julier Károly, Kabos Béla, Kaczér József, Kerényi Miklós, Karczag Dezső, Klein Menyhért, Kelen Béla, Kohn Emil, Kónya György, Konrad Béla, dr. Knapp Lajos, Lőte Lajos dr., Oláh István, Lukács Ödön, Moskovits József dr., Mócsi Gyula, Nyíry Béla, Nyíry Ödön dr., Paksy Ferenc, Popovits Miklós dr., Puskás Béla, Papp Dezső, Papp János, Rácz Miska, Radó Dezső, Sarkadi Béla, Sebő Mihály, Scherz Károly, Szűcs Dezső, Tamás József, Tátray Kálmán, Ternér Béla dr., Thury Kálmán dr., Thury László Tóth Ferenc, Tóth Gyula, Weimann Béla, dr., Wavrek Kálmán dr., Weisz Ernő, Weisz Gyula, Weisz Mór, Weiszberger Jenő, Wenimau Béla, Végh Mihály, Varga Gyula, Valdman Béla.

Igazságszolgáltatás.

Olcsó kölcsönök. Mióta a rendőrség valamennyire lehetetlenné tette bizonyos »pénz-ágensek« garázdálkodását, az ilyfajta családok a külföldön igyekeznek áldozatokat fogdosni. Így cselekedett a rendőrségnek két régi jóismerőse: Schynviesner Károly és Baresch Ferenc is. Leginkább gráci lapok hirdettek legutóbb »olcsó kölcsönök« s vettek fel a jelentkezőktől apróbb előlegeket. Arra persze nem is gondoltak, hogy az áldozatoknak kölcsön ad! janak vagy szervezzenek. Egyszerűen csak

arra utaztak, hogy elzsebelhessék az előlegül kapott néhány forintot, ami rendszeren 5—20 forint közt váltakozott. A jómadarak ellen egymásután jöttek külföldről a feljelentések, amit Schömvicsner megnezelve, Budapestről megszökött. Így a bíróság csak Bareschrel számolhatott le s öt félévi börtönre ítélte. Körözés útján elcsípték később Bécsben Schömvicsner is s felette ma ültek törvényt. A törvényszék, dr. Bakonyi Kálmán bíró elnöklésével, ma kéthavi fogságra ítélte a második vádlottat, de rögtön kibocsátották a fogságból, mert büntetését kitöltöttnek vették a vizsgálati fogsággal.

Gyermekek tolvajsözvetkezete.

Néhány nap előtt egy szurtos kis fiu állított be egyik Teréz-köruti zálogházba s 3 drb arany lánczarkötőt s 2 drb arany gyűrűt akart elzalogosítani. A zálogosnak feltűnt, hogyan jutott a kis szurtos fiu az ékszernek birtokába s miután a hozzá intézett kérdésekre zavaros feleleteket adott, a kis fiut a VI. ker. rendőrkapitánysághoz kísértette. Itt vallatásra fogták a gyermeket, a ki töredelmesen vallott. Elmondta, hogy a mióta az iskolákat bezárták, arra használta fel a vakációt, hogy többet magával egy kis tolvaj szövetezettel alapított. A szövetezettel tagjai csupa 12—14 esztendőskorú iskolás fiukból állanak. Rendszerint együtt indultak el a zavarosban halászni s a zsákmányon testvériesen osztottak meg. A nála talált ékszer, a melyet el akart zálogosítani, egy uri asszony zsebéből lopta ki e hó 23-án a Teréz-köruton. A rendőrség a vallomás alapján megindították a nyomozást s most már az egész kis banda a rendőrség börtönében hűsül. A jeles csemeték névsora a következő: Friedmann József, Friedmann Miksa, Angelusz Mór, Deutsch Rezső és Sándor Jenő. A vizsgálat befejeztével átadja a rendőrség őket a kir. ügyészségnek.

TANUGY.

Az államsegély felemelése. Nagyvárad városa évenként óriási összegeket költ az iskolák fenntartására s az állam évenként csupán 7000 frt államsegélyt ad, de ebből is a reáliskola fenntartására évi 4000 frtot visszafizet a város az államnak. A községi iskolák legtöbb osztálya tulzsufolt, de a városi pénztár állása nem engedi meg újabb parallel osztályok felállítását. Ezen az állapotban akar segíteni dr. Sipos Árpád iskolaszéki elnök azon beadványával, melyet az államsegély felemelése tárgyában intézett a városi tanácshoz. Arra kéri a tanácsot, hogy az államsegélynek az évek óta élvezett 14000 korona s az elemi iskolák tanítói korpótléka címén a közoktatási miniszter részéről kiutalt 2100 koronán felül még 14.000 korona államsegélyt kieszközölni, illetve az elemi és polgári iskolák fenntartása címén ez időszertint élvezett 14.000 korona államsegélynek 28.000 koronára való felemelése iránt intezzen a törvényhatóság illetve közigazgatási bizottság útján a miniszterhez felterjesztést. E felemelés folytán jutna az iskolaszék azon helyzetbe, hogy a most tulnépes osztályokat új tanítói állások szervezése és betöltése által szétválaszthatná s az elemi iskolák részére czélba vett építkezést fokozatosan megvalósíthatná.

Beiratások az óvodába. Várad-Velen-czén Kis-Szöllős és Nagy-templom utca sarkán levő magán jellegű óvodában a beiratások augusztus 1-én, azaz kedden megkezdődnek, melyre a tisztelt szülőknek és gyámoknak figyelmét ezennel van szerencsém felhívni. Nagyvárad, 1899. július 29. Tisztelettel: *Báss Vilma*, okl. óvónő.

Az új tanárképző-intézeti tanács. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter báró Eötvös Lórándnak, mint a budapesti középiskolai tanárképző intézet elnökének, javaslatára, folyó évi szeptember 1-től számítandó öt tanév tartamára kinevezte a nevezett intézet

igazgatójává dr. Heinrich Gusztáv egyetemi ny. r. tanárt, a tanárképző intézetnek eddigi hely. igazgatóját. Továbbá az elnök javaslatára a jelzett időtartamra kinevezte a tanárképző intézeti tanács tagjaivá: dr. Beöthy Zsolt egy. ny. r. tanárt, dr. Frölich Izidor egy. ny. r. tanárt, dr. Lánzy Gyula egy. ny. r. tanárt, dr. König Gyula műegyetemi ny. r. tanárt, dr. Pauer Imre egy. ny. r. tanárt, dr. Than Károly egyet. ny. r. tanárt, dr. ponori Thewrewk Emil egy. ny. r. tanárt és a budapesti tud. egyetemnek 1899/1900. tanévi rectorát. Végül a tanárképző intézeti tanács jegyzői teendőivel megbizta a nevezett miniszter dr. Petz Gedeon egyet. ny. rk. tanárt.

Pályázat a Ferencz József intézetbe. A budapesti II. ker. kir. kath. főgymnasium mellett fennálló Ferencz József nevelő intézetbe az 1899/1900 tanévtől kezdődőleg két, a gróf Csáky Antal Vinczéné szül. gróf Csáky Petronella-féle alapítványból létesített egész ingyenes helyre pályázat hirdetik.

Az alapítványost a m. kir. cultúrminiszter nevezi ki, miért is a pályázati kérvények kel- lően felszerelve f. évi aug. 10-ig a m. kir. val- lás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz adan- dók be.

Menedékház vezetőnök tanfolyama. Az államilag engedélyezett állandó gyermek menedékház vezetőnök képző tanfolyamát a folyó évi szeptember hó 4-én nyitom meg. Jelentkezhetnek 18-40 éves életkorú nők, kik VI. elemi osztályt végeztek. Beuyjtandó irat- ok: Iskolai, erkölcsi, születési és orvosi bizo- nyítványok. Jelentkezhetni bármely napon alól- irottánál az apáca-utca 8. számú házban. Nagyváradon, 1899. évi július hó 29. én Özv. Dyk Ferenczné, okl. kisednevelőnök.

A nvárad-i orth. izr. hitközség pol- gári és elemi fiu és leány iskoláinak értesítőjét kaptuk kezeinkhez. Előszót *Kohn* Etelka írt »Az olvasókönyv használata különös tekintettel a zsidó iskola céljaira« czimen. Majd a leány és a fiúiskola tanévi történetét közli belefoglalva az iskolai ünnepélyeket és a szorgalmas növendékek megjutalmazását. Utána kimerítően foglalkozik a tananyag feldolgozásá- val és az írásbeli gyakorlatok czimeinek repro- dukálásával. A tanulási eredmény kielégítő, mert a 243 növendék közül van 25 kitűnő rendű míg több tárgyból 11 bukott meg. Az értesítő *Gábel* Jakab állította össze nagy gond- dal és figyelemmel. Boldogult királynénkről is megemlékezik az értesítő a rendes iskolai év keretén hódolva királynénk emlékének, közli arcképét is.

MULATSÁG.

Anna-bál a Félix-fürdőben. Rég mult idők kedves emlékét elevenítette fel tegnap a Félix-fürdőben tartott Anna-bál. A kiépült, megszépült Félix-Fürdő olyan elragadó képet mutatott tegnap, amelyen elgyönyörködik a szem, s kitör a jókedv. Jó kedély hangulat ömlött el az arczokon s töltötte be a szíveket. A bálterem benépesült vidám ifju teremtesek- kel, akik gond nélkül járták a tánczot, jó zene mellett.

Az Anna-bálok az utóbbi években elvesz- tették azt a varázsszokot, amelylyel azelőtt von- zották ki a fürdőbe a közönséget; úgy látszik a tegnap esti mulatságból, hogy az Anna-bálok népszerűsége ismét dereng.

A Félix-fürdő Anna-bálja tegnap kitűnően sikerült, amiben nem csekély része van *Ker- náts* János vendéglősnék, aki a fürdő jóhirne- vének emelésére oly sok fáradságot áldoz.

Hangverseny. A várad-ujvárosi ev. ref. énekkar sikerén a várad-olasz ev. ref. ének- kar is felbuzdult s nem akarva engedni a 48-ból közelebb színtén dalestélyen szándékozik megmutatni, hogy igenis ott áll a magaslaton. A szózatot már betanulták s most következnek szebbnél szebb mű-dalok, mert nem akarj k átengendi a dicsőséget Ujvárosnak.

Kaszinóbál Margittán. A margitai kaszinó saját könyvtára javára 1899. évi

augusztus 6-án a kaszinó helyiségében, tekever- senynyel egybekötött házias jellegű tánczmu- latságot rendez. A rendező bizottság: Dr. Szántó Jakab alelnök, Kolb Géza alelnök, Dobó Miklós péztárnok. Altmann József, Berger Béla, Be- reczky László, Dobó Miklós, György László, Horváth Lajos, Horváth János, Kabay Sándor, Klobusitzky Tibor, Klobusitzky László, Krez- nerich József, Kunits József, Löwinger József, Mátray Árpád, Nagy István, Szántó Sándor, Török Vincze, Zách József. Belépti díj sze- mélyenként 1 korona. A tekeversenyben való részvételért 1 korona. A tekeverseny kezdete délután 3 órakor. A táncz kezdete 8 órakor. Hir szerint a mulatságon *Örley* Kálmán, a margitai kerület orsz. gyűlési képviselője is jelen lesz.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Vasárnap d. u. *Goldstein Számi.*
este: 1848.
Hétfő: *Hollomiglan.* Németh József I. vf.
Kedd: *A baba.* Németh József II. vf.
Szerda: *Ember tragédiája.*
Csütörtök: *Ember tragédiája.*
Péntek: *Szegény Jonathán.* Németh Jó- zsef III. vf.
Szombat: *Nőemancipáció.* Németh Jó- zsef IV. vf.
Vasárnap d. u. *Feleskei notárius.*
este: *A Gyurkovics lányok.*

A párisi rongyszedő.

(*Szathmáry Árpád* bucsufellépte.)

Tegnap bucsuzott el tőlünk régi kedven- czünk, a kinek kitűnő és eredeti alakításait nap mind nap más változatban csodálhattuk. A mesterkéltés minden fogásától ment, önálló és teljesen kiforrott művész. *Garouse Péter*, egyik kitűnő szerepében mondott Isten hozzádot a közönségnek.

A mennyire ritmikusan tudja élénk tárnai a vig dráma alkotásait; oly tökéletes az igazi dráma rokonszenves alakjában. Hisz csak bá- mulni lehet azt a játékot, mely ment minden pózolásból, szavalástól, ágálástól; a mikor nem is játszik, hanem — érez.

Ezt a művészeti alakítást láttuk tegnap A párisi rongyszedőben.

Partnerei közül *Vágó* Béla (*Hoffmann*) és *Laczkó* Aranka (*Potárdné*) törekedett abban milienben mozogni és ezt gondos és átfontolt alakításokkal el is érték. *Vágóból* kitetszik a hivatásos színész. Eszköze a még csiszolatlan elementaris erő, mely idővel tökéletesedve már sejtí velünk művészi alakításait. *Laczkó* Aranka szerepét úgy fogja fel, hogy nem más helyébe képzei magát, hanem az adott hely- zetbe saját magát képzei bele. És ez tőle ki- váló egyéni alakítás, mert a mint kiálhatat- lannak találjuk az életben az erőltetett tet- tetést, ép úgy bántja fülünket a színpadról hallott hamis hang, az álpáthos, az affektálás.

Klára szerepét *Miklósi* Ilona játszotta. Van benne valami a mi a szoborra emlékeztet, de nem a plasztika, hanem a — hilegség.

Bajor Riza (*Didier Mari*) előbb nehézkes, de később eltalálja a szerep hangját.

Bihari Ákos (*Henri Beruville*) szerepét az ő speciális színtelenségével játszotta meg. Pedig már lehet rajta észrevenni, hogy igyek- szik eme tulajdonságát valahogy levétközni. Tegnap azonban nem sikerült.

A karzat éretlen közbeszólásaival és a leghatásosabb jelenetekbe való bosszantó neve- téseivel rontotta el a teljes összhangot. Külön- ken pedig zsúfolt ház.

(he.)

Németh József vendégszereplése.

Németh Józsefet, a budapest Népszínház első- rendű tagját megnyerte az igazgatóság néhány vendégszereplésre. *Németh* József nem ismeret- len a nagyváradi közönség előtt, melynek ez- előtti 11 évvel igen sok derült estét szerzett. A művész holnap lép föl először *Hollomiglan* cz. színműben, a melyhen *Gelbiesz* hordár egyik legkitűnőbb kabinet alakítása. Kedden *Hilárius* mestert játsza *A babában*.

Az ember tragédiája. *Madách* Imre remek műve kerül jövőhét szerdáján színre új diszlettelkel és fényes kiállításal. Az igaz- gatóság alkalmat kíván nyújtani a közönség- nek a remekmű megtekintésére ahhoz méltó kiállításban és e végre elhozatta Kolozsvárról a darabhoz való összes új diszletekkel és egyéb felszereléseket.

NYILTTER.*

Helybeli némely vendéglősök és italárusoknak anyagi oldalát érintvén azon körülmény, hogy *Imre Jánosné* helybeli polgárnő házában levő, s általam mint borkezelő által segített s ugynevezett olasz bottegaiban, az italok fogyasztása, azoknak jósága és olesóságánál fogva a polgárság részéről kellő méltánylásban részesül, a folyó év elején valódi hajszát indítottak meg ellenem a helybeli lapokban, nemcsak, hanem a rendőri hatóságnál is felléptek a végből, hogy azon üzlet bezárassék s az olasz borok elárúsítása betiltassék, azon okból, hogy azok az én manipulációm folytán a vágóhidről vásárolt marhavérral festetnek, mi által az italok meghami- sitatván a fogyasztó közönség egészsége veszélyez- tetik. A cz. rendőrség ennek alapján az eljárást megindítván, a borokból 10 üvegben mintákat le- fejtett, az üzleti boros edényeket pedig lepecsételtette, s a bor mintákat a budapesti állandó borvizsgáló szakértő bizottsághoz felküldötte, kérvén a találan- dókról hivatalos okmányt leszármaztatni.

A t. közönség egy része érdeklődéssel várta ezen dráma komédiának mikénti megoldását; de azért a polgárság egy része nem törődve a ten- dentiosus híresztelésekkel, minden agály nélkül folytatta az ugynevezett bottega látogatását, mivel izlésükkel és erszényükkel megegyezőnek találták az olasz borok élvezetét.

Végre szült a hegy, s kijött a neveltséges egér, mely kiesinységénél fogva is befogja tömni a nagy hangadó rangosok még nagyobb száját.

Ime a borvizsgáló szakértők véleménye: 1339. sz.: »Bírálat alá vétetett Nagyvárad sz. kir. város rendőr-kapitányi hivatala által 729. sz. a. beküldött 10 féle borminta, melyek — a bizottsággal közölt iratok — szerint *Imre Jánosné* n.-várad-i bottega tulaj- donos horaiból vétettek ki és L. S. szövegű pe- ceséttel voltak lezárva. E minták közül a hatóság kívánságához képest, csak az 1.5. és 7. számmal jelölték vétettek vegyelemzés alá. Szakvélemény: Sem a vegyelemzés alá vett 3 féle minta itteni vizsgálata alkalmával nem merült fel gyanu arra nézve, mintha azok az 1893. KXIII. t. cikkben, vagy az ennek végrehajtása tárgyában 53850/97. sz. a. kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendelet- ben tiltott módon készítették, vagy kezeltettek volna. A mi a rendőr-kapitányi hivatal megkeresésében említett állati vérré vonatkozólag tett kérdéseket illeti, megjegyzi a bizottság, hogy a marhavér a bor festésére nem alkalmas; ellenben annak a bor derítésére való használása az előtt szokásban volt. Azt, hogy az itt megvizsgált borok derítésére vér használtatott volna, a borminták vizsgálata alkalmával szolgáltatott vegyelemzési adatokból megállapítani nem lehetett. Kelt mint fent. Dr. Wartha s. k. bizottsági elnök (P. H.) Dr. Lányay Ferencz s. k. bizottsági titkár.«

Ezen hivatalos okmány fényes bizonyítéka annak, hogy az általam kezelt olasz borok kifo- gástanok, s hogy mint ilyenek a közegészségre nem ártalmasak; bizonyítéka továbbá annak, hogy város szerzte és a helybeli lapokban ellenem megin- ditott hajszja és megtámadások alaptalanok voltak.

Az itt reprodukált szakértői vélemény leérkezte után t. városi kapitányi hivatal az ellenem fel-

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

merült vád tekintetében folyó hó 22-én a tárgyalást megtartván, én a közegészség elleni kibégás vádjá és következményei alól, az üzlet tulajdonosa öz. h. Jánosné urnó pedig a kellő felügyelet mulasztásának vádjá és következményei alól *felmentve lettem.*

Az erkölcsi elégtétel az egyének legszebb jutalma lévén, a gyorsan elért eredményért a jelen ügyet elintéző hatóságoknak hálás köszönetemet nyilvánítom. A nagyérdemű közönséget a város mélyen tisztelt polgárságát pedig tisztelettel kérem, hogy eddig tapasztalt partfogásában jövőre is részesíteni méltóztassék.

Nagyvárad, 1899. július hó 29-ik napján.

Tisztelettel

Leonardo Sangiorgis,
szicíliai borok kezelője.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttest egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálással fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dús szénásványtartalmánál fogva, specificus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója a víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénásványát fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen, hűtő húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

—= Kedvelt borvíz. —=

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban,
túszkereskedésben és vendéglőben.

TAVIRATOK.

A Petőfi-ünnep.

Budapest, jul. 29. (Saját tud. táv.) Zsilinszky Mihály államtitkár, dr. Gopcsa László miniszteri titkár és Martos Ferencz segédtoalmazó kíséretében ma délután különvonaton a segesvári Petőfi-ünnepre utazott, hol az államtitkár beszéd kíséretében három koszorut fog a Petőfi-szobor talapzatára helyezni.

Budapest, jul. 29. (Saj. tud. táv.) Segesvárra délután két vonat ment innét; az egyik fél 5 órakor, a másik hétkor. Mindkettő viharos éljenzés mellett indult ki a pályaházból, a hol diszmagyar ruhás, válszalagos, kardosan jelentek meg sokan. Az első vonat vitte a mintegy 70 koszorut. Több ezer munkás koszorut vitt a Petőfi szoborra — Neugebauer László beszédet mondott a Petőfi-Társaság nevében, s a többi kö-

zött azt mondá, hogy egyetlen koszorú sem illik meg Petőfit annyira, mint a munkásoké, mivel Petőfi a szabadság, egyenlőség, testvériség harczosa volt. — Weherle az Országos Kaszinó nevében tudatta Bartókkal, hogy a Kaszinó koszoruját gr. Teleky Géza viszi Segesvárra.

Budapest, július 29. (Saj. tud. táv.) A budapesti szinkörökben az este ünnepi előadások voltak. A budai szinkörben Jókai Mór Apotheozisát is előadták leirhatatlan lelkesedés mellett.

Budapest, július 29. (Saj. tud. táv.) Petőfi Sándor egy újabb verse került nyilvánosságra, a mely a mily megdöbbentő, éppen úgy teljesen alkalmas a mai viszonyokra. A szép költemény a következő:

Haza értem.

Haza értem és lettem
A vándorbotot kezemből
S veszem a lantot helyébe,
Mely sokáig félretéve,
Hallgatott, . . . most újra zendül.

Melyik a leglélekrázóbb,
A legfájóbb hír e lanton?
Azt verem, hogy ujjaimtól
A húr s ennek hangjaitól
Bennem a szív megszakadjon.

Messze jártam, sokat láttam.
Sokat? Oh nem, mindig egyet,
Azt, hogy a hon ereje fogy,
Hogy meghalni készülünk.
Elfajult a magyar nemzet

Alkotmányunk egy vásártér,
Melyen lelket adnak, vesznek,
Adnak, vesznek, olcsó pénzért
Egy kis czimért, egy ebédért.
Jóéjszakát ily nemzetnek!

Elmegyünk a másvilágra,
S nem a magasról esünk le,
Mint madár, melyet lelőnek
Közleléből a felhőnek,
Onnan hull a mély tengerbe.

A pornak vagyunk lakói,
Az alacsony uti-pornak,
Nincsen emberméltóságunk,
Lent a porban csuszunk, mászunk
S mint a férget eltipornak.

Jaj azoknak, jaj azoknak,
Kiket magyar anyák szültek
S kik hazájuk pusztulását
Nemzetük végvonaglását
Nem nézhetik egykedvűleg.

Petőfi Sándor.

Az új hátszegi képviselő.

Hátszeg, jul. 29. (Saj. tud. táv.) A ma megejtett választás egyhangulag Ponorai Sándor brassói törvényszéki elnököt választották meg a hátszegi választókerületben országgyűlési képviselőnek.

A kedélyes bécsi cukrászok.

Bécs, július 29. (Saj. tud. táv.) A bécsi cukrászok, mintegy ötszázan, kedden nagy tüntetésre készülnek a cukoradó ellen. Gyászlobogókkal vonulnak ki a Ringre.

A zóna első 10 éve.

Budapest, jul. 29. (Saj. tud. táv.) Kedden augusztus hó 1-én lesz tíz éve, hogy Baross Gábor a zóna tarifát a m. államvasutak vonalain életbeléptette. Ebből az alkalomból Hegedüs Géza kereskedelmi miniszter és tisztikara néhai Baross Gábor illavai mausoleumában és budapesti szobrának talapzatára ba-

bérkoszorut helyeznek. Kedden délelőtt 10 órakor gyülekeznek az osztályfőnökök s elhelyezik a koszorut a szobor aljára.

Aljas büntény.

Arad, július 29. (Saját tudósítónk távirata.) Ma kezdtek az itteni törvényszéken tárgyalni Sahr Sarolta német nevelőnő ügyét, akit a vád szerint Csutak Károly temetkezési vállalkozó pezsgős vacsora mámorában hatalmába kerített. Azután szülésznőt küldött hozzá, hogy segítsen a bűnt elpelástolni. A nevelőnő Lilienberg Jakabné segédkezése folytán meghalt.

A végtárgyaláson Csutak Károly tagadta az aljasságot, s azt állította, hogy egy azóta már elhalt alkalmazottja volt a bűnös. Az orvosok véleménye szerint valószínűleg a nevelőnő önmaga akarta előbb a szégyenét elhárítani s csak később, mikor látta, hogy ez nem sikerül, hívta Lilienbergnét. Az ítéletet hétfőn hirdetik ki.

Franciaországi események.

Páris, jul. 29. Nancyból érkezett jelentések szerint kémkedés gyanúja miatt letartóztattak egy Francois nevű embert, aki állítólag érintkezésben állott a dieuxei és chateau-salinsi helyőrségek német tisztjeivel.

Páris, jul. 29. Beurepaire 31 tanu vallomását teszi közzé, a kiket az általa vezetett vizsgálat folyamán kihallgatott. A tanuk egy része a revízió érdekében folytatott hajszáról nyilatkozott. Egyikük azt mondja, hogy Dreyfus-ban felismerte azt a hadnagyot, akit Mühlhausenből a német hadgyakorlatokra vezetett, ahol Dreyfus állítólag főbb rangu tisztekkel tárgyalt. Egy másik tanu a vasutakról szóló munkát kölcsönzött Dreyfus-nak. Nehány nap múlva egy német lapban ennek a munkának a fordítását olvasta. Egy másik tanu a vasutak stratégiai használatáról külön e célra irt munkát kölcsönzött Dreyfus-nak, akit már akkor gyanuba vettek. Nemsokára Németországban e szerint módosították a katonai vasutügyet. Az egyik tanu vallomása szerint egy orosz diplomata úgy nyilatkozott, hogy Dreyfus bűnös és hozzá tette: »A mi szolgálatunkba állott.« Egy másik tanu, aki állítólag érintkezésben állott Panizzardi-val, ehhez kérdést intézett Dreyfus bűnössége felől, mire Panizzardi nem tagadta Dreyfus bűnösségét. Van azután a tanuk között egy, aki állítólag főnökétől, aki francia tiszt és katonai attasé egy idegen hatalmasságnál, levelet kapott, amelyben azt írja, hogy Dreyfus bűnösségére vonatkozó bizonyítékait illetékes helyre juttatta.

Páris, július 29. Dreyfus védői elhatározták, hogy Beurepaire megidézését kérik. (Magy. Táv. Ir.)

Személyi hír.

Bécs, július 29. Szögyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet ma magyarországi birtokára utazott. (M. Táv. Ir.)

Külföldi hírek.

Kovno, július 29. Posvitin és Dobejko mezővárosok leégtek. Száznál több tanya, több hatósági épület és a gyógyszerár elpusztult. A kár igen nagy. Néhány emberélet is elpusztult.

London, július 29. Hamilton lord indiai miniszter értesítette az indiai al-

királyt, hogy a kormány elhatározta, hogy az indiai pénzpiacszóról szóló jelentésben ajánlott elvek szerint fog eljárni, vagyis főtartja a pénzverde bezárását és elrendelte, hogy a törvényes fizetési eszköz a sovereign, a váltóárfolyam pedig 15 rupia legyen. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Biharmegyei gazdák a szegedi kiállításon. Felhívás Biharmegye gazda közönségéhez! Egyesületünk mint a helyi lapokban is közhírré lett téve, részt vesz a Szegeden f. év szept. 3—10-ig tartandó országos mezőgazdasági kiállításon s bemutatja a biharmegyei gazdák terményeit egy csoportos kiállításban. A csoportos kiállítás összes költségeit az egyesület viseli s így az abban résztvevő gazdákat csak a kiállítandó tárgyaknak, terményeknek Nagyváradra való szállítás költségei fogják terhelni. A csoportos kiállításban minden kiállítónak terménye külön fellesz tüntetve s így a díjakra mindannyian külön pályáznak. A kiállításon részt vehet minden biharmegyei birtokos, bérlő saját terményeivel. A bejelentési határidő a csoportos kiállításra augusztus hó 4-én lejár, minélfogva felhívjuk t. Biharmegyei Gazdaközönségét, hogy a kik a csoportos kiállításban részt venni óhajtanak augusztus hó 4-ig jelentsék be az egyesület titkári hivatalánál Nagyvárad, Nagy Sándor-utca, hogy milyen terményeket fognak kiállítani. A csoportos kiállításban gazdasági berendezések tervrajzai s egyéb mezőgazdasági tervrajzok is bemutathatók. A termények és kiállítandó tárgyak augusztus hó közepéig a biharmegyei gazdasági egyesület címe alatt Nagyváradra küldendők és pedig a terményekből 2—2 liter. Igen célszerű volna ha a termények kiskévékben, kötegekben is belemennek mutatva, mely esetben a gabonából legalább 30 szálát kell beküldeni. Kérjük a bejelentéseket mielőbb eszközölni. Nagyvárad, 1899. július 28. A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

SZERKESZTOI POSTA.

K. F. Margitta. Szives ajánlatát nem fogadjuk ezuttal el, mert már van ott tudósítónk.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 29.

Készáru buzában az irányzat lanyha volt 18,000, mm. forgalom mellett az árak változatlanul jegyeztettek.

Buza áprilisra	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	8 35
Tengeri jul.	—	—	—	—	4 64
Rozs őszre	—	—	—	—	6 64
Zab őszre	—	—	—	—	5 46
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	4 80

Bécs, július 29.

Az irányzat nyugodt.	
Oszt. hitel	— 885 80
Magyar hitel	— 888. —
Allamvasut	— 845 75

Értéktőzsde

Budapest, július 29.

Az irányzat nyugodt.	
Oszt. hitel	— 829. —
Magyar hitel	— 469. —
Allamvasut	— 763. —
Rimamurányi	— 544. —
Magyar jelzalog	— 244 50
Salgótarjáni	— 331. —
Wagon-kölcsön	— 623. —
Villamosvasut	— 225. —
Magyar leszámító	— 353 25
Iparbank	— 104 25
Budapest közuti	— 404 50
Kereskedelmi	— 101 50
Délvasut	— 65 08

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— 119. —
Magyar koronajárdék	— 96 55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	— 120. —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/10%	— 101. —
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— 120 25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— 95. —
Italmérségi jog megváltási kötvény	— 100 25
Horváth-szlován földtehermentesítési kötvény	— 96 25
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— 161. —
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— 138 50
Oszt. járadék papirban	— 100 40
Oszt. járadék ezüstben	— 100 20
Oszt. járadék aranyban	— 119 25
Oszt. korona járadék	— 100 50
Oszt. államsorsjegyek	— 139. —
Oszt. magyar bankrészevény	— 910. —
Magyar hitelbankrészevény	— 388. —
Oszt. hitelintézeti részevény	— 386. —
Párisi vista	— 345 25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— 9 55
Németbirodalmi márka	— 58 80
London vista	— 120 60
20 márkás arany	— 11 77

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Ma vasárnap, 1899. július 30-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután, 4 órakor. Fél helyárrakkal.

Goldstein Számi

az új honpolgár.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Kövessi A.
Zenéjét szerzette: Delin Henrik.

Este fél 8 órakor. Rendes helyárrakkal:

Díszelőadás:

Petőfi Sándor emlékeztetere.

Evadébrlet 89. szám.
(Páratlan sz.)

Kisbérlet 89. szám.
(Páratlan sz.)

1848.

Látványos színű előjátékkal 9 képből.

Előjáték: „Márczius 15.“ „Április 11.“ I. kép: „Az utolsó jobbágy.“ (Dobolló, 1848. október) II. kép: „A hadak útja.“ III. kép: „A tűzpróba.“ (Gábor Áron ágyugyára, Kézdi-Vásárhely 1848. november.) IV. kép: „Diadalról-diadalra.“ (Piski 1849. február.) V. kép: „Othton.“ (Dobolló 1849. Márczius.) VI. kép: „A vég kezdete.“ (Ségesvár—Fehéregyháza 1849. Július.) VII. kép: „Fekete karácsony.“ (Dobolló, 1849. decz.) VIII. kép: „Fehér karácsony.“ (Dobolló 50 év múlva.) IX. kép: Álom.

Helyárrak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sorból 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár, és a g diákjeptő atou Kap szinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap hétfőn, 1899. július hó 31-én.

NÉMET JÓZSEF

— a budapesti népszínház tagjának —

első vendégfőléptével:

HOLTOMIGLAN.

Színű dalokkal 4 felvonásban. Irta: Ruttkay György.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad-Peczeszöllősi gőzsörgyár.

(Pecze-Szöllős, Nagyvárad mellett.)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy most már saját maláta gyárunkban gyártott malatából főzött kitünő mennyiségű és régen raktározott

—== Márcziusi és László söreinket ==—

hozzuk forgalomba.

Eme sörök különösen üdítő izük és tartósságuknál fogva a legnagyobb kelendőségnek örvendenek. Örömmel hozzuk továbbá a n. é. közönség tudomására, hogy vállalatunkat ujabban

— JEGGYÁRRAL és HÜTŐKÉSZÜLÉKKEL —

láttuk el; midőn is bátrak vagyunk tisztelettel megjegyezni, hogy a mű-jég, mely már egészségi szempontból is előnyös, bármely célra felhasználható és különösen tartósságánál fogva előnyös.

Sör és jég megrendeléseket a gyári telepünkön P.-Szöllősen (Telephon 132 sz.) avagy városi irodánkban Nagyváradon (Telephon 62 sz.) kérünk.

Megrendeléseket Nagyváradon házhoz szállítva bérmentve eszközölünk.

(199.) 5—8.

Kiváló tisztelettel:

NAGYVÁRADI SZÖLLŐSI GŐZSÖRGYÁR.

Hirdetmény.

A nagyvárad i. sz. püspökségi uradalom tulajdonát képező Hájó község határában fekvő Szt. László (Püspök) gyógyfürdőben uradalom magántulajdonosoknak **nyaralók, villák** építhetése helyet jelölt ki.

Értesítetnek mindazok, kik a Szt. László (Püspök) fürdőben villát építeni szándékoznak, hogy a hely és részletes feltételeket a **nagyvárad i. sz. püspökségi uradalom főtiszt hivatálánál** (Olaszi, fő-utca 18. sz.) a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik s további felvilágosítást szerezhetnek.

Nagyvárad, 1899 július 10.

Géczy Lajos,
urad. főtiszt.

(198.) 3-3.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

11406—1899.

rkpsz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I-ső fokú iparhatóság részéről közhírré tétetik, hogy a budapesti ásványolajgyár részvény társaság, Nagyváradon, a vasuti állomás pályaudvarán 100 □ méternyi területen petroleum raktárt szándékozik létesíteni, melynek telepengedélyezése céljából 1899. évi augusztus hó 9-ik napjának d. u. 4 órájára a helyszíne tárgyalást tüzetelt ki.

Ezen körülményekről az érdekeltek azon felhívással értesítetnek, hogy a mennyiben ezen telep engedélyezése ellen kifogásaik lennének, ezen kifogásaikat a tárgyalás idejére szóval vagy írásban, annival inkább nyujtsák be mert ellen esetben az engedély az 1884 évi XVII. t. cz. 27 §-a értelmében, ha csak köztekintetek akadályul nem szolgálnak, folyamadó részére ki fog adatni.

Nagyvárad, 1899. július hó 20-án.

Gerő,
t. r.-kapitány.

Hirdetések felvételnek

a "Tiszántúl"

kiadóhivatalában.

1-2. 208

Nyomatot-laptulajdonos: Szent-László n. omnia részvény-társaság nyomdájában Nagyváradon.

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kocsilackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár **szoba-padló-lackokban**, 5-féle színben, egy **1 kilós doboz ára 75 kr.** Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolesőbb árban.

Árjegyzek kívánatra ingyen!

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piacz-téren hanem **Nagy Teleky-utca 532. sz. a.** van, a Biharmegyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 21-50

Legolesőbb bevásárlás!

Legolesőbb bevásárlás!

Legolesőbb bevásárlás!

Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek végbizonyítványa **egyévi önkéntesi katonai szolgálatra** jogosít és melynek eddig végzett tanulói legelsőrendű kereskedő, gyári, bankari és pénzügyi cégek-nél, posta-távirdai, vasuti és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást, **1899. szeptember hó 1-én 12-ik évfolyamát** nyitja meg.

Az intézetet a múlt iskolai évben 121 tanuló látogatta, köztük 45 vidéki, kiknek **jó családnál való elhelyezése** ügyében az iskolaigazgató készséggel jár a szülők kezére.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelező lapon tet. kérésre azonnal megküldetik.

Nagyvárad, 1899. július hó.

Dr. Hoványi Géza

iskolabizottsági elnök.

(204.) 2-5

Zsák és ponyva kölcsönző intézet.

A cséplési idényre ajánlom igen t. **gazdálkodók és terméykereskedők** figyelmébe

uj zsákokkal berendezett zsákkölcsönző intézetem

továbbá **kender, lun és jute zsák nagy raktáramat**, a hol **terményzsákok** minden minőségben és nagyságban a legelőnyösebb gyári árban kaphatók.

Vizhatlan ponyvákban a legjobb gyártmányu **asztag, cséplő és locomobil takarékos ponyvákat** tartom raktáron, esetleg nálam pár óra alatt bármely nagyságban elkészíthetők.

Kész **repcze- és rostáló ponyvákat** állandóan raktáron tartok.

A legkipróbáltabb minőségű **gépölaj, továbbá s kocsikenőcs** nálam mérsékelt árban beszerezhető.

A midőn az igen tisztelt gazdaközönséget ösmert szolidaritásomról továbbra is biztosítom, vagyok

hazafias tisztelettel

HELFY JÓZSEF,

Zsák- és ponyva gyári raktára Nagyváradon, Zöldfa-utca 41. szám.

Gazdasági kötelneműek.

Dohány és zsák zsinegek.